

stvom g. Hubada »Dunajsko slovansko pevsko društvo« staroslovenski »Oče naš« in nekatere primerne žalostinke. Ni mi treba omenjati, da so bili navzoči pri tej slavnosti vsi slovenski državni poslanci, podpredsednik državnega zbora dr. Kramar itd. Po vsej pravici smemo Slovenci ponosni biti na slavne svoje rojake, katerih ime proslavljajo več ko polstoletja po njihovi smrti ne le slovenski njihovi potomci, temveč tudi drugi Slovani in celo tako odlični Nemci, kakor je župan dunajskega mesta. — Rojaki, nikar ne zatajujte svoje slovenske matere! Nikar ne mislite, da ste potem imenitnejši, če se prištevate med nemškutarje, če zlobudrate par nemških besed, ki jih ne razumete, in nikdar ne ponemčujate svojih otrok po nemških šolah. Vsak poštenjak, bodisi Nemec ali Slovan, zaničuje človeka, ki je zatajil svoj narod. Vsakdo mora zaničevati ljudi, ki so rojeni od slovenskih starišev, pa hočejo veljati zdaj za Nemce in grob kopljejo svojemu narodu. Večni spomin in večna slava pa možem, ki so ohranili vero in jezik svojih starišev! Večni spomin slavnemu Kopitarju!

**Od Sv. Jošta na Kozjaku.** (Potreba jezikovne naredbe.) Na pošto nakaznico, kjer je bilo č. g. župniku Pavlu Hrovat-u v slovenskem jeziku iz Celja nakazanih 172 gl. 61 kr. in toliko tudi kvitiranih, izplačala je dobrnska poštna upraviteljica, trda Nemka, hlapeu imenovanoga gospoda 472 gl. 61 kr.; torej 300 gl. več, nego se je glasila pobotnica. Pri prvi priložnosti se je poštному uradu dostavil dotični preostanek in s tem bi bila reč poravnana. Ali neki obrekljivi jezik ni miroval poprej, da pride cela zadeva pred č. kr. za mesto deleg. okrajno sodišče celjsko. O izidu poročam, ako Vam drago, g. urednik, drugokrat. (Prosim! — Uredn.) Kdo je kriv tacih homatij in tolike razburjenosti? Poštna upraviteljica se izgovarja na trdo nemščino in da ne razume slovenskih nakaznic in napisov. To se da opravičiti v toliko, ker mora oditi tje, kamor se ji reče. Krivda zadene le č. kr. deželno pošto ravnateljstvo graško, katero pošilja na Dobrno kot pošto upraviteljico trdo Nemko brez trohice znanja slovenskega jezika. V celem okraju se govori in piše slovenski; na pošti pa uraduje trda Nemka, ki ne more občeavati s strankami. Dajte nam uradnikov in uradnic, večjih tudi slovenskega jezika, in izostale bodo take in enake pomote in tožbe!

**Iz Brežic.** (Razstava grozdja na Bizeljskim) dne 19., 20. in 21. septembra se je v kljub dežju prav dobro obnesla, da zares krasno. Že zunaj je bilo vse prav okusno okinčano; ko smo pa v poslopje stopili, se je moral vsak začuditi nad prav umetno dekoracijo. Ne samo izbe, ampak tudi vhodi, stopnice, vse stene, sploh vsi prostori so bili izredno lepo ozaljšani. — Še bolj pa se je moralo oko začuditi, ko smo stopili v izbe in zagledali zdravo, zrelo in prelepo grozdje, pri katerem so bile vse vrste zastopane, posebno pa plavec, šipon (Mosler), moravna (Portugieser), r. rožica (Circandler), rilček (Riesling), žlahnjina (Gutedel), muškatelec, rulandec, kavčina (Kölner) itd. Posebno lepo je bilo tudi namizno grozdje raznih vrst. — Štiri velike izbe so bile polne prelepega grozdja, belega in črnega, okusno in lepo sestavljenega, da se oko nagledati ni moglo ter se je bilo tudi težko od njega ločiti. — Grozdja je bilo z Bizeljskega, Pišec in Sromelj, ker je bila sploh razstava za brežiški okraj in ker se vino iz teh krajev pod imenom bizeljsčina prodaja. — Zraven razstave je bila tudi poskušalnica, kjer se je prav dobro domače vino, in sicer iz novih vinogradov na amerikanski podlagi poskušalo. Posebno se je odlikoval traminec, silvaner, rilček, burgunder in muškatelec, pri katerem so bili gosti tudi prav dobre volje. — Obiskali so razstavo iz brežiškega, sevniskega, kozjanskega in šmariškega

okraja; pa tudi iz daljnih krajev, kakor iz Savinjske doline, iz Celja, Ljubljane, Maribora, Ptuja, Zagreba, še celo iz Gradca so bili gosti. Poskušaje ta vina, sem se spomnil na pesem Ahaceljna, ki pravi:

„Ne voversko, horvaško, laško vino,  
Francosko, špansko ne;  
Ni zdravšega čez štajarsko starino,  
Za piti gladka je!“

(Dalje prih.)

**Iz Solčave.** (Cvetje nemške surovosti.) Nemško-nacionalni petelini postajajo vedno drznejši, in kakor dejanja kažejo, jeli se bodo zaganjati že tudi v mirno naše kmečko ljudstvo. Da izve tudi širni svet o nemških kulturonoscih, podamo v slovenski prestavi, kar sta pisala dva »olikana« Nemca v slovensko spominsko knjigo pri Šturm-Grmelu v Solčavi: »Solčava! Ime je nemško; krčmar po imenu Sturm, zna nemški, žena in otroci pa znajo le »bindiš«. Kje si nemška doslednost? — Nemski Bog (!) daj našim (nemškim) narodnjakom narodno zavednost. Nemčija — »heil!« — Polzer m. p. — »Popolnoma se strinjam z gornjim besedilom. Heil!« — Woschnagg m. p. (iz Šoštanja). — »Vi Nemci, recite Sturmu, da ga veže prekleta dolžnost nemški misliti in svojo deco nemško vzgojiti«. — Polzer m. p. — »Da bi vsak nemški mož, ki tu sem pride, le nekoliko nemški mislil in čutil, sem prepričan, da bi se tudi v Solčavi v kratkem ne samo »bindiš« krulilo, ampak slišala tudi sladka (?) nemška beseda. Heil!« — Woschnagg m. p. — Slovenci, zdaj sodite, kdo dela pri nas preprič? Kdo izzivlje naše gorsko ljudstvo? Prusaki turisti! — Isti Polzer je pa tudi prečrtal pri Šturm sliki prof. Frischaua s črnilom, ter na njo napisal jeznorito: »Windischer Jud«. O tej surovosti še ni zadnja beseda.

## Politični ogled.

### Avstrijske dežele.

**Dunaj.** Vpričo Nj. veličanstva svetlega cesarja je bil v nedeljo ministerski svet, pri katerem sta bila tudi ogerska ministra Banffy in Lukacs, da se je določil skupni proračun za leto 1898. Žal, da se je vojni proračun zopet povišal za 4½ milijona. V nedeljo večer pa so se svetli cesar odpeljali v Budapešto. — Profesor dr. J. Hirn, odličen katoliški mož, je iz Inomosta poklican v naučno ministerstvo, da sodeluje pri preosnovi učiteljske.

**Česko.** Pri dopolnilni državnozborni volitvi za kmečke ohčine karlinske je bil izvoljen kandidat mladočeške stranke dr. Heller z ogromno večino glasov proti radikalcu Sokolu.

**Štajarsko.** Grof Wurmbrand se je v nedeljo zvečer bolan vrnil s Koroskega v Gradec, ter se namerava odpovedati časti deželnega glavarja. Njegov naslednik postane morda kak nemški nacijonalec.

**Koroško.** Nemško gasilno društvo v Grabstajnu, kjer se je porodil zloglasni »bauernbund«, se je razdružilo. Ni ga škoda, ker mu je prva skrb bila ponemčevanje Slovencev! Nam je vsak nemški »lajerber« zelo nevaren.

**Kranjsko.** Dolenjski liberalci se neki močno sramujejo, da je njihov državni poslanec, dvorni svetovalec Šuklje, izstopil v tako kritičnem času iz »slovanske krščansko-narodne zveze«. — Namesto pok. Kersnika in Lavrenčiča bode dopolnilna volitev v deželni zbor dne 16. novembra.

**Primorsko.** Isti deželni zbor se premesti iz Poreča, kjer slov. poslanci niti življenja niso bili varni, v Pulj. To pa je štiri lahonske poslance tako razkačilo, da

so se odpovedali poslanstvu. — V Kopru so zaprli tri laške študente, ker so razžaljivo o presvetlem cesarju govorili. Tako vam je skoro vse mlado laško seme!

**Hrvaško.** V Sjeničaku, kjer je med kmeti nastala rabuka in so tri uradnike v vilami ubili, so zaprli 200 kmetov; 30 kmetom pa so dokazali, da so se udeležili tega poboja. Preki ali nagli sod še vedno traja v 12 okrajih.

**Ogersko.** V torek so v državnem zboru začeli obravnavati o enoletni začasni avstro-ogerski nagodbi. Proti Avstrijcem so Madjari vsi lepo složni, kako pa je v našem državnem zboru? Ako se bo nagodba za nas sklenila pod tako slabimi pogoji, kakor je dozdej, imeli bodo to na svoji vesti nemški kričači.

### Vnanje države.

**Rim.** Državni tajnik sv. očeta, kardinal Rampolla, je naznanil vsem papeževim poslanikom, kako da je laška vlada začela preganjati katoliške družbe.

**Italijansko.** Minister za javna dela Prinetti, je storil veliko »pregreho«, ker se je predrznil obiskati milanskega nadškofa, jednega največjih nasprotnikov sedanje italijanske vlade. Kako so vendar laški framasoni občutljivi!

**Nemško.** Kancelar knez Hohenlohe gotovo se to jesen odstopi. Naslednik mu bode bržčas kak general, ker bi cesar Viljem bojda rad odpravil sedanjo ustavo, ki ljudem daje preveč prostosti.

**Rusko.** V tej velikanski državi je letos slaba letina. V 14 okrajih utegne nastati lakota, vsled tega je milosrdni car Nikolaj kar ukazal, naj se kmetom v teh okrajih les in kurivo daje brezplačno iz državnih gozdov; tudi se naj začnejo staviti javna poslopja, da si reveži kaj prislužijo.

**Črnogorsko.** Knez Nikita je odpotoval skozi Reko na Italijansko. — V Podgorici se ustanovi prva posojilnica. Tudi se zgradi ozkotirna železnica od Primorja v notranje dele kneževine.

**Turško.** 20 tisoč mož je pripravljenih, da odidejo v Grško Tesalijo namesto nerabnih čet tamošnje vojske. Turki se torej ne nameravajo zapustiti Tesalije.

**Kreta.** Na tem otoku se začneja lakota. 40 tisoč mohamedancev nima skoraj nobenega živeža. Med tem pa ustaši požigajo in opustošajo polja. Zato se je sultan iznova obrnil do veselil za pomoč.

**Špansko.** General Weyler je poklican s Kube domov; naslednik mu je general Blanco. Javaljne bo ta imel več sreče ko Weyler.

**Azija.** V Indiji in sicer na severozahodni strani so zadnji teden Angleži parkrat ustaše natepli. Vendar pa se še bodo Afridi, Mahmundi in drugi puntarski rodovi v svojih dolinah mesece in mesece branili. Afganistanski emir pa je svojim podložnikom prepovedal podpirati ustaške Inde.

sivlje čevljar nove opanke, tam razbija kovač s svojim kladivom, tam meri žid svoje blago in tako gre naprej na desno in levo. Tukaj je tudi živahno kupčevanje in prodavanje posebno po sredah; semkaj spravijo ljudje od vseh strani vsakovrstne reči na prodajo, sočivje, drva itd., vendar ne kakor pri nas, tam mora vse konj prineesti; eden mohamedan prižene 3—4 konje, težko obložene, enega za drugim, tu čaka mirno, dokler vsega ne proda. Kakor v nobenem evropskem mestu, tudi tukaj jedno ne manjka — v najobilnejšem številu zastopani so španski židi, ki so se tu že leta 1576. naselili, tem pridružili so se v bratski ljubavi tudi židje iz drugih pokrajin.

Sredi »čaršije« stoji največja in najlepša mohamedanska »hiša božja« v Bosni: Begova mošeja, tako imenovana, ker jo je nekdanji paša bosanski, Ghazi Husrev Beg sezidal. Pred njo je velik dvor s starodavnimi lipami, pod lipami znamenit studenec, kamor si hodijo mohamedani — kakor njim to koran, njih svelo pismo ukazuje, rok in nog umivat. Vstop v mošejo je slehernemu, tudi kristjanu dovoljen, tudi nam ga ni nikdo zabranil; vendar preden se nam je dovolilo vstopiti v mošejo, prinesel nam je sluga šolne, da smo je čez naše čevlje obuli. Pri vstopu se ne sme nikdo odkriti, kakor tudi pri judovskih tempelnih ne, ampak s klobukom na glavi si ogleduješ to res impozantno stavbo, enako grškim kupolam.

V notranjem bi zastoj iskal posebne oprave, le tla so pogrnjena s preprogami. V tej mošeji se shranjujejo dragocene, starodavne preproge, katere so nekdanj pokrivalo grob Mohamedov; te je poslala leta 1878. semkaj turška vlada, naj bi kot »svetinja« navduševala mohamedane v vojski zoper Avstrijo. — Pri izhodu na levo je shranjena krsta ustanovitelja tega svetišča, pregrnjena z dragimi pogrinjali. Na predvoru zagledaš nizek kamen, v sredi votel, imenujejo ga »aršin kamen«. V prejšnjih časih je opazil neki paša, da rabijo prodajalci različne »aršine« t. j. mere pri blagu, zato je dal napraviti pred svetiščem »mero«, po kateri je zamogel vsakdo zmeriti blago, katero je kupil, ter se prepričati, ali ni bil pri kupčiji goljufan. Znabiti bi bil tudi pri nas včasih potreben tak kamen, ker se ljudje tu in tam pritožujejo, kako se jim blago na potu iz štacun proti domu krči. V zahodnem kotu tega doma stoji precej visok štirivoglat stolp z uro, katera kaže ne kakor naše po 12, ampak kar 24 ur. V »čaršiji« imajo imovitejši mohamedani svojo »čitalnico« (pa ne slovensko), tu se v veliki dvorani radi zbirajo, svoje časnike prebirajo, čibuk ali cigarete kadijo; tudi tujca neki radi gostoljubno sprejmejo, mu dober tobak ali črno kavo ponudijo — vendar mene ni ta sreča dohitela.

**Smešnica.** Teta reče Francetu: »France, le prav priden bodi!« — France: »Bom že.« — Teta: »To je prav lepo!« — France: »Ni prav lepo, ampak dolgočasno.«

## Za poduk in kratek čas.

### Popotna pisma iz Bosne.

V Serajevu, avg. 1897.

(Dalje.)

Zapustivši dervise in njih samostan, se vrnem v spodnji del mesta, sicer umazan, pa za tujca jako zanimiv, v »čaršijo«. Gotovo kakih 50 ulic — seveda ne širokih — se tu križa; na desno in levo pa same prodajalnice, bolj nizkim, majhnim hlevom enake tako, da komaj človek v njih stoji. Te prodajalnice so ob enem delavnice, kjer rokodelci izdelujejo vsakovrstne reči. Tu

## Razne stvari.

**Domače.** (Mil. knezoško!) so danes dopoldne bili toli prijazni, da so obiskali tiskarno sv. Cirila ter bogato obdarovali one osebe, ki so imele opraviti s knjigo »Acta et Statuta« o II. škofijskem zboru. Ta prvi obisk milostivega nadpastirja si bode naša tiskarna zabiležila v svojo zgodovino z zlatimi črkami.

(Načrt postave o kmetijskih zadrukah) je vlada državnemu zboru zopet predložila. Velika škoda, da se načrt ne ozira na narodne manjšine v deželah! Ako se temu ne bode ugodilo, bomo štajarski in ko-